

สุขภาวะทางจิตวิญญาณ

สปรส. (สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ) ได้ส่งร่างกรอบความคิดเรื่องระบบสุขภาพออกไปให้ประชาชนช่วยกันวิจารณ์เพิ่มเติม เสริมแต่ง ผู้สนใจติดต่อขออ่านได้จาก **สปรส.** กระทรวงสาธารณสุข

มีการกล่าวถึงคำว่าสุขภาพว่า หมายถึง**สุขภาวะ**ที่สมบูรณ์ : ทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทาง**จิตวิญญาณ** ควรจะทำแผนที่ความคิด (mind mapping) หาความหมายของแต่ละคำให้แตกแขนงออกมาออกไป ในที่นี้ทำให้ดูพอเป็นตัวอย่าง

สุขภาวะทางกาย = ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย ไม่ได้รื้ออุปกรณ์ทันท่วงที มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมดี

สุขภาวะทางจิต = มีจิตใจดี มีเมตตา มีสติ มีสมาธิ มีความหย่อนคลายสบายใจ

สุขภาวะทางสังคม = มีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีศีล ไม่เบียดเบียนกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
มีการงานชอบ มีความยุติธรรมในสังคม

สุขภาวะทางจิตวิญญาณ = จิตวิญญาณหมายถึงมีจิตสูง กล่าวคือมีความดี ลดละความเห็นแก่ตัว มีปัญญา
มีการเข้าถึงสิ่งสูงสุด

สิ่งสูงสุดในทางพระพุทธศาสนาคือพระนิพพาน ในศาสนาอื่นหมายถึงพระเจ้า

ในทางพุทธจะพูดถึงการพัฒนา ๔ ด้าน คือ กาย จิต สังคม ปัญญา ไม่ใช่เพียง ๓ ด้าน

ข้อ ๔ จะว่า**สุขภาวะทางปัญญา**ก็ได้ ปัญญาในทางพระพุทธศาสนามีความหมายจำเพาะ ไม่ตรงกับที่ใช้อย่างดาษดื่น คำว่า**จิตวิญญาณ**เป็นการเอาคำเก่า ๒ คำมาต่อกัน ใช้ในความหมายใหม่ที่เพิ่มมิติใหม่ขึ้น คือมิติความสูงสุดของจิต

จิตหรือวิญญาณเป็นคำกลางๆ สัตว์ก็มีจิตหรือวิญญาณ แต่ไม่มีจิตวิญญาณหรือจิตสูง

สัตว์มี กาย จิต สังคม

มนุษย์มี กาย จิต สังคม จิตวิญญาณ

จิตวิญญาณจะให้ความหมายทางพุทธหมายถึงปัญญาก็ได้ หรือทางสากล หรือทางศาสนาอื่น ที่ตรงกับคำว่า spiritual ก็ได้

ถ้าเข้าใจความหมายแล้วที่สุดแต่จะต้องการใช้อย่างไร อย่าไปกล่าวหากัน ทางพุทธเน้นที่ความเมตตา และรักต่อกัน ด้วยปัญญา ไม่ใช่คำทอและดัดรอนหักโค้น